

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ АКХУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2022 ел, 8 июнь

№66

**Югары Акхужа авыл жирлегенең төзекләнדרү кагыйдэләренә үзгәрешләр керту
турында**

Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының «Муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләнדרү буенча нормаларны һәм кагыйдэләрне эшләү буенча Методик рекомендацияләренә раслау турында» 2021 елның 29 декабрдәге 1042/пр номерлы боерыгына таянып, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. « Югары Акхужа авыл жирлегенең төзекләнדרү кагыйдэләренә раслау турында» Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының 2017 елның 9 мартындагы 31 Югары Акхужа авыл жирлеге Советы карары белән расланган Югары Акхужа авыл жирлеген төзекләнדרү кагыйдэләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.2 пунктының 15 пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«15)якындагы территорияләр эчтәлегендә биналар, төзелешләр, корылмалар, корылмалар, жир кишәрлекләре (мондый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) катнашу, шул исәптән финанс, милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары;

1.2 пунктына түбәндәге эчтәлекле 16 пунктча өстәргә:

«16)Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртип нигезендә янәшәдәге территорияләрнең чикләрен билгеләү;

7 пунктны түбәндәге редакциядә бирергә:

«7.Муниципаль берәмлекнең ижтимагый территорияләрен төзекләнדרү объектларына торак пунктның һәм алардан, шул исәптән яшелләндерелгән территорияләрнең ижтимагый территорияләренең барлык төрләре, жәлеп итү үзәкләре, примагистраль территорияләр, гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосалары, шулай ук кешеләрнең чикләнмәгән даирәсеннән тоткарлыксыз файдаланган башка объектлар керә.

Торак төзелеше территорияләрендә төзекләнדרү объектларына түбәндәгеләр керә: ижтимагый территорияләр, күпфатирлы йортларның жир кишәрлекләре, ишегалды территорияләре, балалар бакчалары, мәктәпләр территорияләре, балалар өчен уен һәм балалар спорт майданчыклары, инклюзив балалар майданчыклары, спорт майданчыклары, автостоянкалар майданчыклары, транспорт, инженерлык коммуникацияләренең техник зоналары, контейнер майданчыклары һәм коммуналь калдыкларның аерым төркемнән кушу өчен майданчыклар, терлекләренә аулау һәм дрессировкалау өчен майданчыклар, төрле берләшмәләрдә кварталлар, микрорайоннар, районнар тәзи торган башка территорияләр һәм торак пунктның планлаштырылган структурасының башка элементлары.»;

түбәндәге эчтәлекле 18.1-18.15 пунктлар өстәргә:

«18.1.Ижтимагый территорияләрне төзекләндерү буенча проект чараларын эшлэгәндә территорияләрнең визуаль кабул итү өчен ачыклығын һәм үткәрүчәнлеген (чукрак шәһәрләр һәм артык киртәләр булмау), халыкның аз мобильле төркемнәрен дә кертеп, тоткарлыксыз хәрәкәт итү шартлары, тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасына һәм төзелеш масштабына ярдәм итү алымнары, әйләнә-тирә торак пункт белән төзекләндерү элементларының стиль бердәмлегенә ирешү, шулай ук конструкцияләрнең стиль бердәмлегенә ирешү, шул исәптән тышкы биналарда, корылмаларда, корылмаларда урнашкан мәгълүмат урнаштыру чараларына, рекламаларга һәм элмә такталарга ирешүне тәэмин итәргә.

18.2.Торак пунктның ижтимагый территорияләрендә һәйкәлләр, декоратив-гамәли сәнгать эсәрләре, декоратив су җайланмалары урнаштырыла.

18.3.Биекlege транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте шартларына бәйле рәвештә билгеләнә торган өслек суларының читкә китүен тәэмин итү максатларында өслек өслегенәң авышлығын тәэмин итәргә кирәк.

18.4.Басмалар, баскычлар, пандуслар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник җиһазлары, башка киртәләр, шулай ук тукталыш пунктлары зоналарында һәм урам аша чыгу урыннарында тротуар кырыен тактиль өслек ярдәмендә бүлеп бирергә тәкъдим ителә.

18.5.Төрсәктә урнашкан агачлар өчен, яклауның башка төрләре булмаганда, шул исәптән, ирекле рәшәткәләр, бордюрлар, эскәмияләр булмаганда, җәяүлеләр коммуникацияләренәң бер дәрәҗәдә яисә аннан да югарырак өслекке саклагыч ирекле өслек ясау тәкъдим ителә.

18.6.Җәяүлеләр коммуникацияләрен газ (грунт, йомшак өслек) белән тоташтырганда, төрле төрдәге борт ташларын урнаштыруны күздә тоту тәкъдим ителә. Борт ташларын җәяүлеләр коммуникацияләре белән бер дәрәҗәдә урнаштырырга тәкъдим ителә.

18.7.Территорияләрне төзекләндергәндә койма урнаштыру төп максаты гражданның куркынычсызлығын тәэмин итүне карарга тәкъдим ителә торган өстәмә төзекләндерү элементы буларак тәкъдим ителә.

18.8.Югары сыйфатлы материаллардан эшләнгән коймаларны кулланырга тәкъдим ителә.

18.9.киртәләрнең архитектура-сәнгать чишелешен, торак пункт территориясенәң архитектур әйләнешен исәпкә алып, төзекләндерү объекты чикләрендә бердәм дизайнер стилиндә сайларга тәкъдим ителә.

18.10.Җәмәгать территорияләрендә, торак төзелеше территорияләрендә һәм рекреация билгеләнешендәге территорияләрдә саңгырау һәм тимер-бетон киртәләр куюны булдырмау тәкъдим ителә.

18.11.Автотранспортның тротуарларга, җәяүлеләр юлларына, грунтка, йомшак өслекләргә, газоннарга һәм яшелләнделгән территорияләргә керү мөмкинлеге булган участкаларда автотранспортның йөрүенә, шул исәптән машина киртәләренә комачаулаучы җайланмалар урнаштырырга тәкъдим ителә.

18.12.мәдәни мирас объектлары территорияләрен төзү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тәкъдим ителә.

18.13.МАФны сайлаганда Россия Федерациясе территориясендә җитештерелгән сертификацияләнгән эшләнмәләрне, нык, куркынычсыз, югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары булган, озак вакытлы, ел дөвамында файдалану өчен билгеләнгән һәм тышкы мохит һәм климат йогынтысына чыдам материаллардан ясалган, муниципаль берәмлеккә хас булган сертификацияләнгән эшләнмәләрдән файдаланырга тәкъдим ителә.

18.14.Еш кына муниципаль берәмлектә яшәүчеләр һәм туристлар җөлеп итү үзәкләрен, шул исәптән торак пункт үзәгендә урнашкан җәмәгать территорияләрен, территорияләрне һәм мәдәни мирас объектларын тарихи төзеп бетерү зоналарын

төзеклэндергәндә, МАФ индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектлаштырырга тәкъдим ителә.

18.15.Жир, төзелеш, юл, авария эшләре һәм башка төр эшләр, шул исәптән төзекләндрәү эшләре барышында, халыкның иминлеген тәэмин итү һәм башкарыла торган эшләр турында мәғлүмат стендлары һәм мәғлүмат конструкцияләренә башка төрләрән урнаштыруны күздә тоту тәкъдим ителә.»;

түбәндәгә эчтәлектәгә 27.1 пунктны өстәргә:

«27.1.Урам исемнәре һәм йортларның номерлары күрсәтелгән күрсәткечләр, шулай ук навигация өчен кулланыла торган башка күрсәткечләр биналарның архитектура элементларын капламыйча уңайлы урыннарда урнаштырырга.»;

«Индивидуаль торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзекләндрәү» бүлеген «Торак төзелеше территориясен төзекләндрәү» бүлегенә үзгәртәргә

түбәндәгә эчтәлектәгә 41.12 пунктны өстәргә:

«41.12. газоннарда, клумбаларда, яшел утыртмалары булган башка участокларда автотранспорт чараларын туктатуга, стоянкага һәм саклауга юл куймаска.»;

түбәндәгә эчтәлектәгә 41.13 пунктны өстәргә:

«41.13.Торак төзелеше территориясендә төзекләндрәү объектларын проектлау һәм урнаштыру, алар комплекста гражданның яшәвенә бәйлә барлык төп функцияләргә үтәүне тәэмин итсеннәр һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамасын өчен, мәсәлән, рекреацион, сәламәтләндрәү, транспорт, хужалык һәм башка функцияләргә үтәүне тәэмин итсеннәр өчен.

Торак төзелеше территориясендә төрлө төзекләндрәү объектларын бер үк вакытта урнаштыру мөмкин булмаганда, төзекләндрәү объектларын кварталда, микрорайонда яшәүчеләргә ихтыяжларын һәм ихтыяжларын исәпкә алган функциональ зоналарга бүлсәргә, шул исәптән махсус инженер-техник корылмаларны (жир асты һәм жер өсте автостоянкаларын һәм парковкаларын) халыкның автотранспорт чараларын урнаштыру һәм саклау өчен урнаштыру күздә тотыла.

түбәндәгә эчтәлектә «Өске агып төшүче суларны кабул итүне оештыру» бүлегә өстәргә:

«Өске агымлы суларны кабул итүне оештыру

52.1.Жир өсте суларын кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасын сайлау турындагы карарны торак пункт күләмен һәм гамәлдәгә инфраструктураны исәпкә алып кабул итсәргә.

Торак төзелеше территориясеннән, ижтимагый-эшлеккә һәм коммуналь-житештерү төзелеше участкаларыннан һәм аларны төзекләндрәүгәндә ачык парковкалардан өслек агып төшүче суларны түбәндәгеләр башкарырга тәкъдим ителә:

а) квартал эчендәгә су агызу челтәрләре;

б) квартал эчендәгә машина юлларын урамнан керү юлларында квартал эчендә урнаштырылган яңгыр суларына кадәр;

в) квартал эчендәгә машина юлларын жирле әһәмияттәгә урамнар лоткасына керткәндә (ишегалды территориясә мөйданы 1 гектардан кимрәк булганда).

52.2.Яңгырга кабул итү коеларын проект рельефының түбәнәюе урыннарында: керү һәм кварталлардан чыгу урыннарында, су агымы ягыннан жәяүлеләр өчен чыгу зонасына кадәр, урамнарның һәм юлларның буй-буй текәлегенә карап, урам һәм юл йөрү өлешләре лоткаларында билгеләргә.

Эрозия (авышлык һәм грунт характеристикалары буенча) корылган торак төзелеш территорияләре участкаларында су үткәргечнең гомуми системасына өстәмә рәвештә өске агымлы суларны биналардан локаль аерып алуны күздә тоту.

калкулыклы рельеф участкаларында урнашкан территорияләрне төзекләндергәндә, текә сөзәкләкләр таулы һәм су үткәргеч каналлар системасын җиһазландырырга киңәш ителә, ә карст-суффозия процесслары кишәрлекләрендә суның грунтка инфильтрациясен киметү буенча чаралар үткәрергә кирәк.

Борынгы челтәрне урнаштыру, яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнгән торган су чыгару системаларын, көнкүреш сулары һәм өске агымлы сулар өчен даими билгеләнештәге тышкы челтәрләргә һәм корылмаларны проектлау кагыйдәләрен исәпкә алып, су йөртү катламнарының һәм шәһәр төзелеше параметрларының фильтрацион характеристикалары буенча мәгълүматлар нигезендә исәпләп билгеләргә.

52.3.Өске агымлы суларны кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасы элементларына түбәндәгеләрне кертергә:

сызыкча су үткәргеч;

яңгыр жыю рәшәткәләре;

инфильтр элементлар;

дренаж коелар;

дренаж траншеялар, үтеп керә торган өслек полосалары;

биодренаж канаулар;

яңгыр бакчалары;

су-сазлык җирләре.

52.4.Җир өсте суларын кабул итү өчен билгеләнгән су чыгару (канализация) системасын проектлаганда, урамнарны, биналарны, корылмаларны су басуны булдырмауга, су үткәргечләре, канализация, су сиптерү җайланмалары, системалар, челтәрләр һәм корылмаларның төзексезлеге аркасында су агызып чыгуга, шулай ук газ, тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә агып төшүгә, су агызып җибәрүгә яисә агызып җибәрүгә юнәлдерелгән чараларны күздә тотарга.»;

түбәндәге эчтәлектәге 71.2 пунктны өстәргә:

«71.2.Биналарның, биналарның, корылмаларның архитектур яктыртуын кичке сәгатьләрдә сәнгатьле визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен, инженерлык һәм монументаль сәнгать һәйкәлләрен, МАФ, өстенлекле һәм истәлекле объектлар, ландшафт композицияләрен караңгыдан һәм образлы интерпретацияләүдән ачыклау өчен кулланырга тәкъдим ителә. Архитектур яктыртуны стационар яки вакытлыча яктырту җайланмалары ярдәмендә, башлыча, аларның фасад өслекләрен тышкы яктырту өчен оештырырга тәкъдим ителә.

71.3.утилитар тышкы һәм архитектур яктыртуның стационар җайланмаларында энергиянең нәтиҗәле яктылык чыганаclarы, нәтиҗәле яктырту приборлары һәм системалары, эшләнмәнең дизайны һәм эксплуатация характеристикалары һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә җавап бирә торган материаллар куллану тәкъдим ителә.

71.4.Архитектур яктырту җайланмаларында ак яки төсле ут чыганаclarын, яктылык һәм төсләр адаптациясенә формалаштырыла торган шартларын исәпкә алып, торак пунктның конкрет киңлегендә яки яктылык ансамблендә эшләүче барлык төркемнәрнең яктырту җайланмалары белән барлыкка килә торган суммар күрү эффекты кулланырга киңәш ителә.

71.5.Яктырту җиһазларыннан файдалану тәртибен проектлаганда тәүлекнең караңгы вакытында муниципаль берәмлек территорияләренең электр энергиясен рациональ файдалану һәм визуаль төрлеләгән тәэмин итү максатларында кичке эш вакытында, төнлә, бәйрәмнәрдә, шулай ук сезонлы режимда эшләүнең төрле режимнарын күздә тоту тәкъдим ителә.»;

«Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын тоту» бүлеген «парковкаларны урнаштыру» бүлегенә үзгәртәргә;

түбәндәге эчтәлекле «Рекреацион билгеләнештәге ижтимагый территорияләрне төзекләндерү» бүлеге өстәргә:

«Рекреацион билгеләнештәге ижтимагый территорияләрне төзекләндерү

«99.1. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерү объектларына аеруча саклана торган табигать территорияләренә, ял итү зоналары, парклар, урман-парк зоналары, шәһәр урманнары, бакчалар, бульварлар, скверлар һәм торак пунктның планлаштырылган структурасының башка шундый элементлары керә (алга таба - рекреация объектлары).

99.2. Рекреация объектларын проектлау һәм төзекләндерү түбәндәгеләрне күздә тотарга:

а) урман-парк зоналары өчен: табигать мохитен саклау, тотрыклы эшләргә сәләтле экосистемалар булдыру, урман паркының төрле зоналарында файдалану һәм рөхсәт ителгән чаралар режимын билгеләп, ландшафтларның һәм утыртмаларның кыйммәтләренә карап территорияне функциональ зоналарда зоналарга билгеләү;

б) парклар һәм бакчалар өчен: агачларның һәм агачларның декоративлыгын аз кыйммәтле булган үсемлекләргә утырткан, авыруларны, иске, коратив булмаган, агачларның декоратив-яфраклы һәм матур чәчәкле формаларына алмаштыру, агачларның һәм куакларның декоратив-яфраклы һәм матур формаларына алмаштыру, яшелләндерүнең төрле төрләрен һәм алымнарын куллану, ландшафтны төзекләндерү, жәяүлеләр өчен коммуникацияләр булдыру, ял майданчыкларын, балалар өчен уен, балалар спорт һәм балалар өчен инклюзив майданчыкларын, барлык категорияләрдәге халык өчен спорт майданчыкларын оештыру, парк корылмаларын урнаштыру;

в) бульварлар һәм скверлар өчен: агачларның һәм үсемлекләргә декоратив яктан аз кыйммәтле төрләрен югалткан авыруларны, иске, корабльгә яраксыз үсемлекләргә алып ташлау, аларны агачларның һәм куакларның декоратив-яфраклы һәм матур чәчәкле формаларына алмаштыру, юл читендәге һәм якындагы агачлар арасындагы ераклыкны булдыру һәм арттыру, утыртуның махсус технологияләрен кулланып, аеруча зур үлчәмле утырту материалын куркыныч зонадан читтә утырту, жәяүлеләр коммуникацияләрен булдыру;

г) шәһәр урманнары өчен: Россия Федерациясенә урман законнары һәм Россия Федерациясе Табигать ресурслары һәм экология министрлыгының хокукый актлары нигезләмәләре нигезендә төзекләндерү, файдалану һәм тәрбияләү чараларын гамәлгә ашыру.

99.3. Рекреация объектларын төзекләндергәндә өслекне, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын колористик хәл итүне, яшелләндерүнең пейзажлы характерын формалаштыруны, шулай ук су жайланмаларын урнаштыруны, бәдрәф кабиналарын, эчә торган фонтаннарын, эскәмияләрне, урналарны, чүп-чар өчен кече контейнерларны урнаштыруны күздә тотарга.

99.4. Рекреация объектлары территориясендә урнаштырыла торган вак сугару сәүдәсе һәм туклану объектлары капитал булмаган һәм объектка килүчеләр керә алырлык бәдрәф белән проектларга, шулай ук эчемлекләр, мороженый һәм башка эзер азык-төлек продуктлары белән сату итү өчен күчмә тележеклар урнаштыру тәкъдим ителә.

99.5. Рекреация объектына килүчеләрнең су объектлары янында булуының иминлеген тәэмин итү максатларында, ландшафт шартларына һәм яр буе линиясенә характерына бәйле рәвештә, су объектларының күренеп тора торган коймасын урнаштыру тәкъдим ителә.

99.6.Рекреация объектлары территориясендә яшелләндерүне проектлаганда:

-гамәлдәге агач-куаклык, төсле-декоратив үсемлекләр һәм газ үләннәре, аларның тереклек сәләте һәм тотрыклылыгын бәяләргә;

-чүп үләннәрен, корткычларны һәм агач-куак авыруларын, чөчөкле-декоратив үсемлекләрне һәм газ үләннәрен ачыкларга һәм исәпкә алырга, аларны рекреация объектыннан алып ташлау чараларын эшләргә;

- үсемлекләрне тукландыру шартларына туфрак диагностикасы ясарга;

- үләннәр капламын, агач-куак һәм яр бие үсемлекләрен саклауны ял итү зонасының гомуми майданының 80%ыннан да ким булмаган тәэмин итәргә;

- сулыкның ярларын яшелләндерүне һәм формалаштыруны тәэмин итәргә.

99.7.Паркларны проектлаганда, ландшафт-климат шартларын исәпкә алып, киселгән рельефта, сулыктар, елгалар, паркларны урман утыртмалары белән мәшгуль территорияләрдә оештырырга.

Паркларны яшелләндергәндә әлеге климат зонасына хас булган үсентеләр һәм үсемлекләр төрләре типларын файдалану тәкъдим ителә.»;

түбәндәге эчтәлекле «жәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, сукмактарны, сукмактарны оештыру» бүлеге өстәргә:

«Жәяүлеләр өчен коммуникацияләр, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмактар оештыру

169.1. Торак төзелеше территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен төп һәм икенчел жәяүлеләр өчен коммуникацияләр булдыруны исәпкә алып проектларга.

Ижтимагый , житештерү һәм башка биналар һәм корылмаларның жәмәгать транспорты тукталышлары, социаль әһәмиятле объектлар, мәдәният һәм спорт учреждениеләре, рекреацион билгеләнештәге территорияләр белән элементсен тәэмин итүче жәяүлеләр коммуникацияләре, шулай ук ижтимагый территорияләр һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр составындагы төп объектлар һәм функциональ зоналар арасында элемент төп юнәлешләргә керә.

Икенчел өлешләргә биналар, төрле объектлар һәм төзекләндерүнең элементлары арасындагы элементне тәэмин итүче жәяүлеләр коммуникацияләре, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрдә жәяүлеләр коммуникацияләре керә.

169.2.Жәяүлеләр агымнарының тәүлекнең төрле вакытында интенсивлыгын исәпкә алырга кирәк.

169.3..Жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алып, жәяүлеләр йөри торган маршрутларда жәяүлеләр өчен куркыныч маршрутлар куллану урыннарында ясалма киртәләр булдыру, шулай ук транспорт инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтү, сәламәтлек саклау, мөгариф, мәдәният, физик культура һәм спорт объектларына уңайлырак якин килү максатларында жәяүлеләр өчен чыгу юлларын күчерү.

169.4.Жәяүлеләр өчен юлларны ябу юлда йөргәндә уңайлы һәм тузуга чыдам булуны күздә тоту.

169.5 Жәяүлеләр коммуникацияләрен планлаштырганда жәяүлеләрне кыска вакытлы ял итү өчен урыннар булдырырга, шул исәптән МГН (мәсәлән, эскәмияләр).

169.6.Жәяүлеләр өчен уңайлы мохит тудыру максатында жәяүлеләр коммуникацияләрен яшел утыртмаларның төрле төрләрен куллану юлы белән яшелләндерү.

169.7.Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен төзегәндә өслекнең каты төрләрен кулланырга.

169.8.икенчел жәяүлеләр коммуникацияләрен булдырганда төрле өслекләрдән файдаланырга:

а) торак пункт скверлары, бульварлары, бакчалары юлларын өслекләрен тыгыз бәйләгән каты өслек төрләре һәм элементлар белән урнаштырырга тәкъдим ителә;

б) эре яшеллэндерелгән территорияләр һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр юллары төрле төрдәге йомшак яисә катнаш өслек белән, жәяүлеләр сукмаклары - табиғый грунт өслекле булырга тиеш.

169.9.Кечкенә торак пунктларда жәяүлеләр зонасын шундый торак пунктның үзәгендә һәм (яисә) халыкның төп жәлеп итү үзәгендә урнаштырырга һәм (яисә) төзеклэндерергә.»;

«Мондый йортларның чикләре төзелмәгән яисә төзелгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларының түбэндәге эчтәлекле «катнашу тәртибе, шул исәптән финанс, милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары» бүлгегә өстәргә:

«Шундый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, жир кишәрлекләренең (милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларынан тыш) катнашу тәртибе) янәшәдәге территорияләр каравында.

179.1. Якын-тирә территорияләргә тоту буенча эшләр төрләре исемлегенә түбэндәгеләр керә:

а) жәйге һәм кышкы чорда якын территориягә каплау, шул исәптән:

якын территориягә чистарту һәм себерү;

якын территориягә юу;

якындагы территориягә бозлавыкка каршы чаралар белән посыпка ясау һәм эшкәртү;

яңа гына яуган карны өемнәргә яисә өемнәргә салу;

агымдагы ремонт;

б) газонларны карап тоту, шул исәптән:

тимер тырмалар белән өслекне тырнау;

үләннәрне чаптыру;

чабылган үләнне һәм яфракларны жыю

чүп-чардан чистарту;

су сиптерү;

в) агач һәм куакларны карап тоту, шул исәптән:

коры ботаклар һәм вак коры ботаклар кисү;

киселгән ботакларны жыю;

иркен бәкеләр уталу һәм йомшарту.

агач төбенә су сибү;

г) төзеклэндерүнең башка элементларын тоту, шул исәптән эш төрләре буенча: чистарту;

агымдагы ремонт.

179.2.Гражданныр һәм оешмалар төзеклэндерү проектын гамәлгә ашыруның барлык этапларында муниципаль берәмлек территориясен төзеклэндерү чараларын гамәлгә ашыруда катнашуга жәлеп ителә.

179.3.Барлык гражданнырга һәм оешмаларга территориягә төзеклэндерү яки үстерүнең конкрет проектын гамәлгә ашыруда кызыксынучы затлар арасында бәхәсләр килеп чыгуны булдырмау максатында территориягә төзеклэндерү буенча фикер алышу, планлаштыру һәм чараларны гамәлгә ашыру процессында катнашу өчен тигез мөмкинлекләр бирелә. Шул ук вакытта гражданныр һәм оешмалар төзеклэндерелә торган территорияләргә потенциал кулланучыларына мөмкин кадәр күбрәк күләмдә жәлеп итү буенча барлык планлаштырылган чаралар турында мәгълүмат биреләр.

179.4.Территориягә үстерү проекты турында фикер алышуга гражданнырны жәлеп итү уздырыла торган чараларда торак пунктта яшәүчеләрнең шәхси катнашуын да, "Интернет" челтәре ярдәмендә электрон формада катнашуны күздә тоты торган төрле жәлеп итү форматларын кулланып тәэмин ителә.

- 2.Әлеге қарарны Татарстан Республикасының хокукий мәғлұматының рәсми порталында һәм жірлекнең махсус мәғлұмат стендларында бастырып чығарырга.
3. Әлеге қарар рәсми басылып чыккан көннен үз көченә керә.
- 4.Әлеге қарарның үтәлешен тикшереп торуны жірлек башлығына йөкләргә.

**Югары Акхужа авыл
жірлеге башлығы**

З.Я.Юзеев